

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Sacramentis. In qua Tractatibus decem de Sacramentis in genere, tum
speciatim, videlicet de Baptismo, Confirmatione, Eucharistia spectata ut
Sacramento, & ut sacrificio: de Pœnitentia, de Suffragiis, Indulgentiis, &
Iubilo, de Bulla Cruciat, de Extrema-unctione, & demum de Ordinis
Sacramento ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

De conditionibus requisitis in eo, qui lucraturus est indulgentias. 8

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76649)

habili, & honesta: quinimò absque causa, cum causa quæ adest, secundum rationem, & iustitiam minorem concessionem exigat. Notanter dixi, *iuxta prudens concedentis arbitrium*. Non enim credendum est, Christum Dominum potestatem Pontificis in concedendis Indulgentiis restrinxisse ad æqualitatem, & proportionem causæ in se spectatæ, ob ea incommoda, quæ opposita sententia inferebat: sed credendum est, solum expositulasse causam prudenti arbitrio æqualem: quia hæc ratio est fidelis, & prudens dispensator. Neque his obstat, quod Sacramenta, etiam si prudentissimè concedantur, vel recipiantur, non operari suos effectus ex dispositione existimata, nisi dispositio requisita de facto, & in re existat: neque sacrificium, aut indulgentia applicata habenti obicem, poenam remittit; tamen si prudenter credatur effectum habitura: quia est latum discrimen à concessione Indulgentiæ: hæc enim provent à concedente ex potestate, quam habet regendi Ecclesiam, ac proinde expediat valorem illius pendere ex sola prudenti gubernatione, & gratia, reliquique sacramentorum effectus, poenæque pro peccatis debita remissio, siue per sacrificium, siue per indulgentiæ applicationem fiat, ab ipso Deo immediate conceduntur. Mirum igitur non est, quod non sit contentus dispositionis existimatione; sed dispositionem realem, & in re existentem requirat.

4. Ex his solum relinquatur fundamentum oppositum: quia ratione, inquam, Pontifex vix decipi possit in indulgentiis concedendis, nisi ex malitia procedat; quod nullatenus præsumendum est: possitque absque difficultate æqualiter causæ attingere. Deinde negandum est, concessionem Indulgentiæ ex causa pia inproportionata esse ex voluntate Christi: quia cedit in Dei honorem, aliàs probaret esse concessionem discretam, nullamque peccatum in ea committi: honor enim diuinus est, ut vindicta iustitia seruetur, & debita poena exoluatur, dum non adest causa iusta, & rationi cõsona ad eius remissionem.

5. Monent tamen, & bene communiter Doctores, Coninch. *disp. 12. dub. 6. n. 36. Tolet. lib. 6. c. 28. n. 6.* Bonac. plures referens *disp. 6. q. 1. punct. 4. in fine*, semper præsumendum esse, causam sufficientem adesse ad indulgentias plenarias concedendas, tamen si opus iniunctum leuissimum sit. Quia pro facto Principis, eiusque valore stat præsumptio: neque in concessione Indulgentiæ spectatur præcipue opus iniunctum; sed finis, ob quem conceditur, idèque communiter Doctores restantur, indulgentiam valere, quantum sonat.

6. Secundo monet Suarez. *disp. 54. sect. 2. n. 17.* quem sequitur Laym. *lib. 5. sum. tract. 7. c. 5. in fine*, si simul cum indulgentiæ concessione concedatur facultas absoluedi à reſeruatiss, commutandi vota, & iuramenta; tamen si indulgentia deficiat ob defectum causæ; prædicta tamen facultas firma perſistit, ut pote quæ ex libera voluntate Pontificis pendet, qui eam pro suo arbitrio, cui placuerit, communicare potest.

7. Verum, esto, causa inæqualis sit ad integram Indulgentiæ concessionem, non obinde concessio ex toto perit; sed ea ex parte, qua causam sufficientem habet, subsistit: nam concedens indulgentiam ampliorem, eo ipso minorem concedere intendit, & cum ad eam concessionem habeat potestatem, ad sitque causa iusta, & rationabilis; affirmandum est, eam concessionem valere: diuisibilis enim est illa concessio, ac proinde ex parte potest esse valida, & ex parte inualida. Atque ita ut certum defendit Suarez *disp. 54. sect. 3. n. 9.* Egid. de Coninch. *disp. 12. dub. 6. concl. 2.*

8. Superest difficultas, unde sumatur sufficientia causæ ad indulgentiarum concessionem? Respondeo, præcipue desumi ex fine, quo mouetur Pontifex, qui semper debet esse fidei exaltatio, hostium Ecclesiæ destructio, vel conuersio, Ecclesiæ apostolicæ specialis reuerentia, obsequiorum ei factorum gratificatio, cultus Dei, vel Sanctorum promotio, & quilibet alius, qui specialiter cedit in honorem Dei. Neque opus est: quod hic finis semper sit communis, & publicus: sed solum quando indulgentia communis est: pro priuata enim indulgentia, & vni tantum concessa, priuatus sufficit: quia sic habet æqualitatem, & proportionem indulgentiæ cum causâ, ut latè expendit Suarez. *disp. 54. sect. 4. per totam.* Deinde sumitur sufficientia causæ ex proportionem, quam habet opus iniunctum & ipsamet indulgentiæ concessio ad prædictum finem consequendum: semper enim ex se apta esse debent ad consecutionem finis inrenti. Quando enim indulgentia communis est, atque ad eum finis intentus communis est, per quemlibet in particulari leuiter videatur obrineri, sufficit, si per omnes obrineatur, ut notauit Coninch. *disp. 12. dub. 6. n. 33.* Fateor tamen, sæpè indulgentiam concedi absque conditione alicuius operis iniuncti, ut conceditur morituro, vel alicui de Ecclesia non leuiter bene merito, vel nimis tristi, & quasi desperato, ut tristitiam extunciat, & spem diuine misericordiæ concipiat: vel ex quadam liberali donatione ob causam aliquam iustam, & honestam, sicuti solet Pontifex in die suæ coronationis, & in solenniortibus, festiuitatibus, & præcipue feria 5. in Cœna Domini plenariam præsentibus indulgentiam concedere: & sic Episcopus sua benedictione præsentibus quadragenam impertitur, sicuti bene aduertit Suarez. *disp. 52. sect. 4. n. 3.* Coninch. *disp. 12. dub. 6. n. 34.*

Bonac. *disp. 6. q. 1. part. 4. n. 6.* Valen. *disp. 7. q. 20. part. 4. & alij.* Semper tamen necessarium est, ut concessio indulgentiæ credatur in maiorem Dei honorem credere, quam crederet stricta, & rigorosa satisfactio, vel satisfactio.

P V N C T V M VIII.

De conditionibus requisitis in eo, qui lucraturus est indulgentias.

1. Debet esse baptizatus.
2. Neque per modum suffragij concedi catechumeno potest, est alij contra sentiant.
3. Debet esse in gratia eo tempore quo ei Indulgentia applicatur.
4. Recedente peccato, aliqui existimant indulgentiam applicari. Sed oppositum est verius.
5. Cavere debet excommunicatione.
6. Tempore quo applicatur Indulgentia, debet illa indigere.
7. Exequendum est opus iniunctum.
8. Sollicitudo exequendi opera poenalia non requiritur, tamen si Cuius oppositum sentiant.
9. Satisfit fundamento Caiet.

1. Prima conditio requisita in eo, qui lucraturus est indulgentiam, est, esse baptizatum. Sic ex communi sententia docet Suarez. *disp. 52. sect. 2. in pr.* Val. *disp. 7. q. 20. p. 201.* Coninch. *disp. 12. dub. 7. in initio* Laym. *lib. 5. tract. 7. c. 6.* Bonac. *disp. 6. q. 1. p. 5. n. 1. & alij*: quia thesaurus satisfactiois Christi, & Sanctorum Ecclesiæ relictus est, ut per illius Pastores in eius membra distribuatur: at qui baptizatus non est, non est Ecclesiæ membrum. Non igitur illi fieri distributio potest. Item, confessio indulgentiarum, si per modum absolutionis concedatur, est adus iurisdictionis: qui tamen exerceri nequit in non subditum, qualis est non baptizatus.

2. Ant autem per modum suffragij concedi Indulgentia possit catechumeno in gratia existenti, res est incerta. Affirmat Nau. *de Indulg. not. 31. in fin.* Henrici, aliis relatis *lib. 7. c. 18. n. 3.* Benzion. *lib. 5. de Iubileo, cap. 15. dub. 28. asserti. 6.* indicat Emman. *Sa verbo. Indulgentia, n. 2.* & probabile reputat Laym. *lib. 5. art. 7. c. 6. n. 1.* Et mouentur: quia applicatio iurisdictionem non ex postulat: idèque proleſt defunctis in Purgatorio existentibus. Et præterea satisfactioes propriæ possunt catechumeno applicari: ergo communes applicari poterunt ab Ecclesiæ Pastoribus, Ceterum oppositum verius existimo Suarez. *disp. 52. sect. 4. n. 8.* Coninch. *disp. 12. dub. 10. ad fin.* Filliuc. *tr. 8. c. 8. q. 10. n. 214.* Bonac. *disp. 6. de Indulg. q. 1. p. 5. n. 2.* ed quod Ecclesia nunquam fuerit vsu hoc applicationis modo: quod est indicium non habere ad id potestatem. Congruentia ea est: quia thesaurus Ecclesiæ solum Ecclesiæ membris expedit distribui. Item, hæc applicatio operatur suum effectum ex opere operato, sicut & sacramenta. At nullum Sacramentum, præter Baptismum, applicari potest catechumeno, quantumvis per gratiam sic Christo vnitum: ergo neque indulgentia. Neque obstat, hæc applicationem non ex postulare iurisdictionem in eo, cui faciendâ est: quia satis est, quod ex postulet iurisdictionem in distributione bonorum faciendâ, quam non habent Prælati Ecclesiæ: comparatione illorum, qui extra Ecclesiam existunt. Neque ex eo, quod satisfactioes proprias possit catechumeno iusto applicare, inferitur, quod Prælati Ecclesiæ satisfactioes communes applicare possit: quia propriam satisfactioem vnusquisque est dominus, quas mirum non est, quod possit, cui maluerit, applicare: satisfactioem Ecclesiæ solus est Prælati dispensator ex voluntate Christi, quæ non præsumitur respectu eorum, qui suæ Ecclesiæ visibili vniti non sunt.

3. Secunda conditio. Debes in gratia existere eo tempore, quo Indulgentiam consecutus es: quia astrictus poenæ æternæ incapax est temporalis poenæ remissionem consequi. Quæ ratio probat, nullius peccati, etiam remissi, consequi indulgentiam posse. Nam de peccato, siue mortali, siue veniali quod remissum: non est, certum existimo, indulgentiam consequi non posse quia alienum est à diuina providentia, & prudenti gubernatione perſeuerare culpa, reatum poenæ remitti, ut ex communi docet S. Th. *in addit. 3. p. q. 27. art. 1.* Nauat. *de Indulg. not. 17. n. 1.* Emman. *Sa verb. Indulgentia, n. 2.* Suarez. *disp. 52. sect. 2. n. 3.* Laym. *lib. 5. sum. tr. 7. c. 6. n. 3.* Egid. *disp. 12. dub. 7. in prin.* Bonac. *disp. Indulg. q. 1. p. 5. n. 4.*

Notanter dixi, *tempore quo consecutus es indulgentiam*. Non enim videtur necessarium, ut omnia opera ad indulgentiam requisita in gratia præſententur. Nam, cum ex natura rei hæc circumſtancia in operibus iniunctis non requiritur, quippe Deus ob peccatoris opera moueri potest ad finem à Pontifice intentum concedendum; Pontifex autem eam circumſtantiam expressè non ex postulat, non est, cur à nobis ex postuletur. Gratia enim non ob opus iniunctum, sed ob effectum Indulgentiæ Doctores exigunt, ut videre est in Nau. *& de Indulg. not. 19. n. 17. & not. 32. n. 47.* Suarez. *disp. 52. sect. 2. n. 7.* Val. *q. 20. p. 201. ad fin.* Egid. *disp. 12. dub. 7. n. 29.* Bonac. *q. 1. p. 5. n. 10.* Laym. *cap. 6. num. 3.* Henrici. *c. 9. Tolet. lib. 6. cap. 27. & alij apud ipsos.*

4. Solum superest dubium, an si tempore, quo consecutus es indulgentiam, in peccato existas, & ob id impediaris ab illius consecutione, remoto postmodo peccato indulgentiam obtineas: sicuti contingit in Sacramento, quae remoto obice suum effectum operatur, eò quòd illorū effectus non ex sufficienti dispositione, sed ex liberalitate Dei sacramēto annexatur. At effectus indulgentiae non ex dispositione illius, cui applicatur: sed ex Christi liberalitate nascitur: ergo remoto obice communicatur. Et explicatur amplius. Pontifex concedens indulgentiam eam intentionem habere potest, ut si pro eò tempore, quo concedit, incapax sit illius, referatur in acceptatione diuina tibi còmodo tempore communicanda. Quae enim repugnātia in hac intentione ostendi potest: Et ex alia parte hic modus confessionis, & Pontificis liberalitate denotat, & nobis est utilior: ergo asserendus est, sicuti asseruit Palud. in 4. dist. 20. q. 4. art. 3. circ. 1. concl. Sylu. verbo Indulg. n. 7. Hēriq. l. 7. c. 9. n. 13.

At longè verius est, indulgentiam concedam peccatum mortale habenti, nunquam effectum operari. Etenim operari non potest effectum indulgentiae, quae nunquam in suo esse constituta fuit, sicuti neque sacramentum, quod verum sacramentum non fuit. At indulgentia peccatori applicata nunquā in suo esse constitui potest: quippe nunquam remittere potest penam pro peccatis debitam media thesauri Ecclesiae satisfactione, quae est eius essentia. Ergo nunquam habere potest effectum, recedente fictione. Et in hoc est latum discrimen inter indulgentiam, & sacramenta: nam sacramenta, quae, recedente fictione, effectum habent, peccatori applicata in suo esse fuerunt perfectè constituta: secus verò indulgentia. Præterquam quòd non omnia sacramenta, recedente fictione, suum effectum operantur: sed, quae aliquo modo iterari non possunt; quorumque effectus non potest alia via obtineri. At indulgentia plerumque est iterabilis, eiuſque effectus, qui est penae debitae remissio, aliis viis obtineri potest. Ergo, &c. Deinde indulgentia effectum non habet, nisi ex intentione concedentis: at concedens indulgentiam tibi aliquod opus facienti, finito opere intendit penam remittere. Ergo, si eo tempore incapax es remissionis, indulgentia cessat. Neque verum est, concedentem velle, ut tibi còmodo tempore referretur: quia neque id explicat in concessione, neque eam intentionem habere potest, si eum sit opus, indulgentiam absolutè concedit. Secus verò posset dici, si distulim concederet, sub hac, inquam, forma. Concedo tibi indulgentiam hoc opus facienti, si capax es: sin minus, cum capax exiteris. At hæc cõcessio duplex est, & à modo, vitaro concedendi indulgentias aliena. Et ex his solum est oppositè sententiae fundamentum. Atque ita latè docet Suar. disp. 52. sect. 2. a. n. 13. Coninch. disp. 12. dub. 7. post princ. n. 37. Nauar. notab. 17. n. 2. & notab. 19. sub finem S. a. n. 2. Reginald. lib. 7. n. 169. Illuc. tr. 8. c. 6. n. 141. Bonac. disp. 6. q. 1. p. 5. n. 13.

5. Tertia conditio: Ne sis maiori excommunicatione ligatus hæc enim excommunicatum priuat communibus Ecclesiae suffragiis, & bonis inter membra Ecclesiae vnita diuidendis vti ex communiori sententia tradit Suar. disp. 12. sect. 2. n. 3. & de censur. disp. 12. sect. 3. n. 7. Vgolin. de censur. tab. 2. c. 9. in princ. Bonac. dicta p. 5. n. 3. Laym. tract. 7. c. 6. num. 2. aduersus Henric. lib. 7. cap. 18. 12. Emman. S. a. Indulg. n. 2.

6. Quarta. Debes Indulgentia indigere ad penae remissionē, tempore, quo cõceditur: neque enim tibi referuanda est in tēpus futurum si forte illa indigeas: quia hæc referuatio Ecclesiae dānola esset, vtpote quae iustis aniam peccandi præberet, scientibus obligationem habituros non esse exoluenti penam pro peccatis debitā. Atque ita notauit Coninch. disp. dub. 7. n. 37.

7. Quinta: Mandari debet executioni opus iniunctum, aliā Indulgentiam non obtinebis. De qua conditione, quia varias continet difficultates, in seq. punct. agendum est.

8. Præter supradictas condiciones, aliam Caiet. 1. 1. Opusc. 11. 10. q. 1. excogitauit, quem sequutus est Nauar. notab. 20. nempe sollicitudinem exercendi opera penalia in peccatorum satisfactionem. Nam, qui negligens est debitam pro peccatis satisfactionem exhibere, indignus est alieno subsidio, & thesauri Ecclesiae participatione: sicuti esset indignus communicatione thesauri temporalis reipublicae ad debita propria soluenda, qui ex suo potestate haberet soluenda illa, & solum ob negligentiam, vel auaritiam omitteret.

Sed hanc conditionem ceteri omnes Doctores cum D. Th. in 4. dist. 20. & quodlib. 2. art. 2. reiciunt, & merito, ut videre est in Suar. disp. 52. sect. 11. a. n. 2. Valen. disp. 7. q. 20. p. 5. in fine. Henric. lib. 7. cap. 16. num. 2. Laym. tract. 7. cap. 6. in fine. eo quòd ad validam thesauri Ecclesiae dispensationem, sola causa rationabilis expostulatur: ad validam verò illius applicationem solum requiritur gratia in eo, qui consecutus est Indulgentiam, & operis iniuncti executio. Ad hæc omnia stare possunt, tamen negligens fueris in satisfactione debita exhibenda: quippe potest adesse causa publica boni communis, quae dispensationem thesauri honestet, & insuper in statu gratiae esse potes. Nā illa negligentia peccatum mortale non est, ut suppono: ergo possunt esse omnia requisita ad indulgentiam.

9. Neque fundamentum Caiet. est alicuius momenti. Nam, est, ob negligentiam dignus non sis, ut thesaurus Ecclesiae

tibi applicetur: & postuere non es indignus, & in capax illius ideòque ex benignitate Ecclesiae iuari potes. Neque obinde censenda est Ecclesia tuam negligentiam foueri; sed illam permittere, illique condescendere. Neque est simile de dispensatione thesauri temporalis reipublicae, qui ex voluntate reipublicae solum iis, qui alia via suam indulgentiam supplere non possunt, communicatur: & merito, quia si aliis communicaretur, cum finitus sit, iis indigentibus deficeret. At thesaurus satisfactionis Christi, & sanctorum infinitus est, qui exhauriri non potest, quantumuis communicetur: ideòque quibuslibet indigentibus, etiam si alia via supplere suam indulgentiam possint prudenter, & rationabiliter communicatur.

PUNCTUM IX.

Expenditur conditio requisita ad Indulgentiæ consecutionem, quae est de opere iniuncto:

1. Operis iniuncti executio ita necessaria est, ut ex illius defectu nequeat indulgentia obtineri.
2. Excipe, nisi contrarium in ipsa concessione caueatur.
3. Opus iniunctum est, sicuti est iniunctum.
4. Debet opus iniungi honestum, & utile ad finis Indulgentiarum consecutionem.
5. Nulla ex circumstantia debere vitari affirmant aliqui, alij negant.
6. Qua distinctione vitatur Layman.
7. Quid sit sentiendum.
8. Opus exequi debet ex intentione, non formali, sed virtuali saltem obtinendi indulgentias.
9. Opus iniunctum personalem actionem exigens, à lucrante indulgentiam exequendum est.
10. Excipe, nisi concedens indulgentiam aliud prescripserit.
11. Plures Indulgentias diuersis viis concessas vnius operis executione te obtinere posse affirmant aliqui.
12. Verius est oppositum.
13. Apponitur quadam limitatio, sed non probatur.
14. Eodem tempore diuersis actionibus plures Indulgentias obtinere potes.
15. Qualiter eiusdem operis repetitione pluries eandem possit indulgentiam obtinere.
16. Satisfit questioni sub distinctione de concessione Indulgentiae sed tempore indeterminato, vel cum determinatione brevis temporis.
17. Satisfit obiectioni.
18. Affirmant aliqui, ob diuersum modum exequendi opus iniunctum alios plures, alios minus de Indulgentia obtinere.
19. Sub distinctione questio dissoluitur.
20. Indulgentia concessa contritis, & confessis, non exigit confessionem actualem in eo, qui nullo mortali grauatur.
21. Si grauetur mortali, consultius est, confessionem esse praeferendam.
22. Probabile est, necessariam non esse confessionem actualem.
23. Quod si Pontifex confessionem expresse exposuisset, illa praemissa ante elapsum terminum concessionis in nouum peccatum mortale incidisti: negant plures te debere iterum, confiteri.
24. Contrarium consulendum est.
25. Peccatum oblitum non videtur teneri confiteri.
26. An petita Communionem censetur Pontifex confessionem exposulatore.
27. Satisfit questioni.

1. PRæcipua conditio requisita ad indulgentiam, est executio operis iniuncti. Est igitur hæc conditio ita necessaria ut si opus iniunctum ob impotentiam, vel alia de causa exequi omiseris, Indulgentiam non cõsequeris: quia concessio sub aliqua forma, & conditione, ea non seruata corrumpit, arg. leg. Qui heredit. §. 4. leg. Manius. §. ff. de condit. & demonst. Quod adeò verum est, ut neque partem indulgentiae obtinebis, tamen si partē operis exequaris, quia non pars indulgentiae ob dimidiatū opus, sed indulgentia ob opus perfectum tibi promissa est. Atque ita docet Nauar. de Indulgent. not. 9. n. 4. & not. 19. n. 17. Coninch. disp. 12. dub. 7. n. 38. Suar. disp. 52. sect. 3. n. 3. Laym. tract. 7. c. 6. n. 3. Bonac. disp. 6. q. 1. p. 5. n. 20.

2. Excipe tamen, nisi in concessione caueatur indulgentiam concedi impeditis opus iniunctum exequi, vti factum est in Extrau. Vnigenitus de pœnit. & remiss. vbi conceditur Tubicum Romanū omnibus illis, qui eo animo iter arripientes impediti fuerūt Romam peruenire, vel Apostolorum limina visitare. Secundo excipe, nisi ita leuis sit omisio partis operis iniuncti, ut non impediatur, quin moraliter censetur opus iniunctum exequi, sicuti si in oratione iniuncta omittes vnū Ave. Secus si opus iniunctum esset trina recitatio Dominicae orationis, & angelica, & binam tantum præstares: nam esto, omisio illa in se leuis sit: non tamen comparatione operis iniuncti, sicuti notatur in Suar. disp. 52. sect. 5. n. 3. Laym. & Bonac. supra.

3. Sed quale opus, qualiterque præstandum est ad indulgentiam obtinendam? respondeo, præstandum esse opus, sicuti